

**Beszámoló a Magyar Egészségturizmus Marketing Egyesület
szlovéniai tanulmányútjáról
2013. április 11-14.**

1) Terme 3000 – Moravske Toplice

Ma vendégeik 60-70%-a Ausztriából érkezik, a többiek többsége belföldi, magyar és horvát vendégeik is vannak. Különlegességük a fekete gyógyvíz, melyben nem csak a fürdőközpontban, hanem minden szálloda saját fürdőjében is fürdeni lehet. Látványos a medencék kialakítása, mivel a fekete vízű gyógymedencét minden esetben közvetlenül egy kékvizű medence mellé helyezték el.

A **központi fürdőépület** jelentős fedett fürdőkapaacitással rendelkezik, a szépen gondozott strandterületen természetesen szabadtéri medencék, sőt igen látványos csúszdák is vannak.

A komplexum komoly szálláskapacitással rendelkezik:

- a 136 szobás Hotel Termal 4* a 80-as években épült, mára szépen felújították, itt működik a Thermalium gyógyászati központ;
- a Hotel Ajda 4* gyermekbarát szállodaként, 157 különböző méretű szobával és fiatalos programokkal várja vendégeit;
- a 122 szobás, 5*-os Hotel Livada Prestige igazi luxusszálló: golfpálya, saját fürdő- és wellnessközpont (benne thai masszázsrészleg), konferenciaterem, kiváló konyha és belsőépítészet valamint kilátás szempontjából remek szobák állnak a vendégek rendelkezésére.

(Hotel Livada Prestige saját fürdője, középpontban a fekete vízű gyógymedence)

A szállodákat fedett folyosó köti össze, de mindegyiknek saját bejárata és recepciója van.

A rusztikusabb környezetet kedvelők számára

- a 4*-os Mura-menti apartmanházak;
- a 3*-os bungalófalu és a
- Kemping Terme 3000 nyújtanak változatos szálláslehetőséget.

Üzemeltető: Sava Hotels & Resorts (www.sava-hotels-resorts.com)

2) Radenci

A **legenda** szerint a buborékos vizű, hangosan morajló radenci kutak egyikéből Karl Henn, bécsi orvostanhallgató 1833-ban mintát vett, és Bécsben analizáltatta. Kiderült, hogy a víznek kiváló gyógyhatása van. Henn végzett, és már jelentős gyakorlattal rendelkező orvosként visszatért Radencibe, és 1869-ben palackozni kezdte a Radenska ásványvizet. A gyógyászati központ 13 évvel ezt követően, 1882-ben nyílt meg.

A **gyógyvíz indikációi** között talán a szív- és keringési betegségek a legfontosabbak, de meg kell említeni a reumás és egyéb mozgásszervi betegségeket, az emésztési zavarokat és a baleseti utókezeléseket. A gyógyvizet tehát fürdő- és ivókúra formájában használják, de ismert **gyógytényezők** még a klíma (250 napsütöses nap/év) és a gyógyiszap. A valóban nagyhírű gyógyvízre komoly méretű, modern felszereltségű és nagy tapasztalatokkal bíró **gyógyászati központ** épült. Egész Radenci nagyon kellemes gyógyhelyi hangulatot áraszt, az itteni programok zöme is ennek megfelelő: séták, kirándulások, kerékpár, ivócsarnok, zenepavilon, gyógynövénykert.

Két nagyobb szálloda működik a komplexumon belül, a 2009-ben felújított (4*-ossá alakított) Hotel Izvir 128 szobával és a 291 szobás, ugyancsak 4*-os Hotel Radin. A gyógyvendégeknek egy külön, XIX. századi, gyönyörűen felújított szállóépület áll a rendelkezésére, itt napi 24 órás ügyelet biztosított. A szállodákat egy rendkívül látványos passzázs köti össze, üzletekkel, kezelő- és egyéb szolgáltató helyiségekkel övezve.

Vendégkörük 50%-a belföldi, 50%-a külföldi, utóbbiak Ausztriából, Németországból, Olaszországból és Horvátországból jönnek, újabban erősödik az orosz piac.

Üzemeltető: Sava Hotels & Resorts (www.sava-hotels-resorts.com)

3) Ptuj

A Dráva-parti Ptuj Szlovénia legrégebbi települése, az illírek után a kelták, majd a rómaiak lakták. Római nevéből (Poetovio) származik mai neve is. Az ország legrégebbi borászata működik itt. A Dráva északi partján fekszik a történelmi belváros, a déli parton pedig a fürdőt és a turisztikai komplexumot is magába foglaló szabadidős terület.

Az itteni termásvíz kedvező hatását már a rómaiak is ismerték. Gyógyászati célból ma leginkább reumára, csont és porcbetegségek kezelésére, neurológiai panaszok enyhítésére használják. A **vízi élménypark** kínálata igazán változatos: a számos csúszda mellett hullám-, úszó-, gyermek- és felnőtt élménymedence várja a vendégeket. A **Valens Augusta Wellnessközpont** a Grand Hotel Primusban működik, és rendre Szlovénia legnívósabb

wellness szolgáltatói közé sorolják. Számos szauna, masszázs és borral kapcsolatos kezelés zajlik itt.

A Terme Ptuj turisztikai központ szálláshelyei igen változatosak:

- 4*-os, 119 szobás Grand Hotel Primus
- (fürdője nem okozott rendkívüli élményt),
- 3*-os Terme Ptuj Apartmanházak,
- 3*-os Terme Ptuj Bungalók,
- 3*-os mobilházak,
- 4*-os kemping és szintén
- 4*-os „boroshordó” falu.

Üzemeltető: Sava Hotels & Resorts (www.sava-hotels-resorts.com)

4) Zreče

Célcsoportok: 30% külföldről érkezik (horvát, olasz, német, osztrák és magyar – 12%), 70% belföldi, utóbbiak 15-20%-a TB által támogatott, gyógykezelésre érkező vendég.

A gyógyászat profilja a térd- és vállízületi betegségek, sérülések (Rogla a közeli síközpont)

kezelése. A komplexum spa-részlegének másik érdekes eleme a szaunaközpont, melyről büszkén hirdetik, hogy „saját készítésű”. Azt nem állíthatjuk, hogy műszakilag ennél tökéletesebbet még nem láttunk, de az a sok eredeti ötlet és kedvesség, amit ebbe beleépítettek, valóban egyedivé és rendkívül vonzóvá teszi a zrečei szaunavilágot.

(Panoráma-szauna, melynek tetején át látszanak a csillagok)

A szállodák kapacitása 350 férőhely, az első ház, a 35 szobás 3*-os Classic 1978-ban, az 55 szobás, 4*-os Vital 1999-ben, míg a 45 szobás, 4*superior Atrij 2011-ben épült, bútorzata almafából készült, belső-építészete nagyon ízléses és látványos.

Üzemeltető: Unitur, mely a zrečei turisztikai létesítményen kívül még a roglai és a krvaveci síközpontot is működteti (www.unitur.eu).

5) Dobrna

A területen 1403-ban találtak először termálvizet, a fürdőhely tehát több mint 600 éves hagyományokra tekint vissza. Jelenleg egy Monarchia-korabeli hangulatú fürdőhely, igen hasonlít a csehországi Marienbadra. Gyönyörű, parkos területén számos botanikai ritkaság él, pl. egy tekintélyes méretű Sequoia-fenyő. A Fürdőépület 1624-ben épült, az utolsó jelentős szerkezeti átalakítást Napóleon végeztette, hogy a

háborúban megsérült, ill. megfáradt katonái megfelelő ellátásban és fürdőzésben részesülhessenek. Jelenleg sajnos nem működik, rövidesen felújítják.

A központ szállás-kapacitása 400 férőhely, a realizált 95.000 vendég-éjszaka éves szinten 65%-os kihasználtságot jelent. A vendégkör 20%-a a TB által támogatott gyógy-vendég. Két kisebb szálloda az 1855-ben épült Villa Higiea 35 szobás, 4*-os, míg a szintén klasszikus stílusú 3*-os Hotel Park 45 szobával (99 férőhely) önkiszolgáló étteremmel és kis szaunaközponttal rendelkezik.

A 4*-os Hotel Vita modern épülete kívülről nem mondható szépnek, felújított belseje, szolgáltatásai és gasztronómiája azonban igencsak versenyképesek. A szakmai és műszaki szempontból igen komoly gyógyászati központjának fő profilja a nőgyógyászat, emellett ortopédiai, urológiai onkológiai és műtéti utókezeléseket is végeznek. A gyógyászati részleg belsőépítészeti remek: egyáltalán nincs a szokásos, nyomasztó kórházi hangulata az ide betérőknek. 50 munkatárs, köztük 3 orvos dolgozik itt.

A beautyt-center virágos design-ja a komplexum arculatában is markánsan megjelenő elem. Különleges szolgáltatásai a modern szoláriumágy, az oxigénkapszula, a kozmetikai kezelések és a többféle masszázs, melyekhez minőségi helyi és külföldi termékeket használnak.

A vendégkör 70%-a szlovén, 30-a külföldi, főként olasz, osztrák, német és horvát.

(www.terme-dobrna.si)

6) Portorož

A tengerparti üdülőváros meghatározó turisztikai komplexuma a Lifeclass Hotels & Spa vállalat által üzemeltetett spa-központ és a hozzá kapcsolódó 6 szálloda – kitűnő üzleti modell! A hotelek (Apollo, Neptun, Mirna, Slovenija, Riviera és Grand Hotel Portorož) az alsó 4*-os és az 5*-os között minden kategóriát képviselnek, összkapacitásuk 800 szoba, éves kihasználtságuk 68 és 75% között mozog.

A találekony építészeti kialakításnak köszönhetően a szobák többségéből rálátni a tengerre. Az átlagos tartózkodási idő 4 nap. Érdekes, hogy a **szállodák célcsoportja** (80% olasz, 10% orosz, 12% osztrák és német, 8% szlovén) némileg eltér a (mindegyik szállodával fedett összeköttetésben lévő) **spa-központ célközönségétől** (60% olasz, 10% orosz, 20% osztrák és német, 10% szlovén).

A spa-központ alapterülete 10.400 m², tehát több, mint egy hektár!

Ebből 1.100 m²-t a **szaunapark** tesz ki, ahol 11-féle szauna vehető igénybe két szinten. A földszinten vannak a vizes programok (Kneipp-medencék, jacuzzik, csobbanómedence), az emeleten pedig a tepidárium, a meditációs szauna, az aromaszauna, a török (gőz) fürdő, a finn szaunák, a lakonium és a jégkamra.

A szaunavilág sokszínű, praktikus és színvonalasan kialakított, csakúgy, mint a **beauty-center** vagy a **fitness terem**.

A **Shakti Ayurveda Center** belsőépítésze és hangulata elképesztő, indiai orvosnő vezeti a részleget, tehát valóban hiteles a dolog. Számos masszázstípust tudnak, emellett az ún. shirodara olajos, míg a takra dhara kecsketejes kezelés.

A **gyógyászat** 100-150 páciens fogad naponta, a szlovén egészségbiztosítóval is van szerződésük, a TB-finanszírozott betegek aránya 1%. Ezen betegek igencsak alapszolgáltatásokat kapnak, a finanszírozott kezelések körébe egy 10 perces gyögmasszázs tartozik, ha valaki hosszabbat szeretne, azért piaci árat fizet. A három fő orvosi szakma a fizioterápia, az ortopédia és a nőgyógyászat, de számos légzőszervi, urológiai, bőrgyógyászati és elhízással kapcsolatos kezelést is végeznek. Az akupunktúra is népszerű, emellett számos elektro- és magnetoterápiás valamint ultrahangos eszközük van, a részlegen csontsűrűség-mérő is működik. Közvetlenül a gyógyászat mellett – orvosi utasításra is igénybe vehetően – működik a kinesis-terem, mely a fizikai erő mellett mozgáskoordinációt kiválóan fejleszt.

A talassoterápiának Portorožban és környékén több, mint 100 éves múltja van. A tengerparton és annak közelében négyféle gyógytényezőt állítanak az egészség szolgálatába: a tengervizet, az algákat, a tengeri sót, az iszapot és a remek klímát biztosító sós, tengeri levegőt. A LifeClass **Thalasso-központ** igen hangulatos részleg, színei és fényei olyanok, mintha a tenger mélyén lennénk. A többféle kádas kezelés, iszap- és algapakolás mellett Vichy- és egyéb különleges masszázst lehet igénybe venni.

A **Wai Thai masszázsközpont** szintén fantasztikus hangulatú és belsőépítészeti kialakítású hely. (Az egész spa-központ vezetője éveket töltött Thaiföldön kezdetben egy masszázsközpont gyakornoka, később munkatársa, végül vezetőjeként, a hölgy 5 nyelven beszél.) A hagyományos thai masszázs (földre helyezett matracon végzik) mellett különleges olajokat is használnak (ez masszázsságon történik), ill. hamam-masszázst valamint számos szépségkezelést(arc, test, kéz, láb) is nyújtanak.

A wellness-szolgáltatások népszerűségi sorrendje: talassoterápia, ayurveda, thai masszázsek.

A LifeClass portoroži spa-központjának vezetője Lea Sevšek Buterin, 6 évet dolgozott Thaiföldön, a végén egy wellness-masszázsközpontot vezetett. Felkészültsége lenyűgöző, öt nyelven beszél. (www.lifeClass.net)

A wellness-szolgáltatások népszerűségi sorrendje: talassoterápia, ayurveda, thai masszázsek.

A LifeClass portoroži spa-központjának vezetője Lea Sevšek Buterin, 6 évet dolgozott Thaiföldön, a végén egy wellness-masszázsközpontot vezetett. Felkészültsége lenyűgöző, öt nyelven beszél. (www.lifeClass.net)

7) Strunjan

Az évszázadok óta sólepárlásból élő kis tengerparti falu, Strunjan (olaszul: Stignano) legnagyobb turisztikai szolgáltatója a Krka-Terme által üzemeltetett Talaso Strunjan. A „szlovén Richter Gedeon”, azaz a Krka Gyógyszergyár tulajdonában lévő spa- és hotelkomplexum (a cégnek összesen hat hasonló, egészség-turisztikai vállalkozása van) klimatikus szem-pontból pazar helyen fekszik: előtte a tenger, mögötte egy szintén tiszta levegőt árasztó nemzeti park.

A thalassoterápia keretében megszokott gyógytényezők mindegyikét alkalmazzák itt is, úgy mint tengervíz (a képen látható medencék is tengervízzel vannak feltöltve), az algákat, a tengeri sót, az iszapot és a tengeri klímát, ezen kívül a helyi mezőgazdasági termékeket is „hadra fogják”: olíva és levendulaolajat is használják a kezelésekhez.

A szálláshelyek kapacitása közel 500 férőhely: 130 szállodai szoba (maga a szállodai épület nem a legcsinosabb, amit láttunk, de a szobák belül remekül felújítottak) és 46 db 4-6 fős villa. Az éves kihasználtság 75%.

A gyógyászati és spa központban 350-400 vendéget kezelnek, ill. szolgálnak ki naponta. 2010-ben újították fel a beauty-, a fitness- és a gyógyászati részleget, utóbbi vendégkörének 40%-a szlovén, TB-támogatott vendég. A külföldiek közül meg kell említeni az oroszokat (főként gyógykezeléseket keresik), az olaszokat (inkább a wellness-re vevők), és az osztrákokat és németeket, akik mindkét termék iránt érdeklődnek.

Üzemeltető a **Terme Krka** cégcsoport, mely 6 turisztikai központot működtet. A Terme Krka koncepciójának lényege, hogy a **szakmai befektető a legnagyobb szlovén gyógyszergyár**, a Krka, melynek saját gyártású, ill. az általa forgalmazott termékei révén a gyógyászati központok versenyelőnye nyilvánvaló, és talán hazánkban is megfontolandó.

A strunjani komplexumot egy, a szomszédos Portorož egyetemén turizmusszakon tanuló egyetemi hallgató, Aleksej igen készségesen mutatta be nekünk, felkészültsége és nyelvtudása (a szlovénen kívül angol, német, olasz) bámulatos volt. (www.terme-krka.si)

8) Laško

Az elsősorban a söréről ismert település határában épült föl a **Thermana Laško** egészségturisztikai központ. Fekvése – a Savinja folyónak és a szemközti hegyeknek köszönhetően – lélegzetelállító. A hely különlegessége többek között a sörhöz kapcsolódó szolgáltatásokban rejlik: sörös masszázsok, szaunafelöntések, sörrel készült ételkülönlegességek, és persze maga a sörözés, mely követhet sportélményt vagy szaunázást, társulhat gasztronómiai élményekhez is. (Mi a laško-i flaskóra tettünk javaslatot...)

A **régi szállodaépület** még a XIX. században épült, 1953-ban alakították rehabilitációs központtá. 210 szobája van, a vendégek 80%-a szlovén (többségük TB által támogatott), 20% külföldi. Akik ebbe, a régi szállodában nem rehabilitációra érkeznek, azok számára szintén rendelkezésre áll egy nem újszerű, mégis nagyszerűen funkcionális szaunavilág. 2 db kültéri szauna, kinti merülővel és ~27°C medencével a folyóra nézve. Beltéri részlegükön szintén nagy merülő medence, 7 szaunával (finn, gőz, bio, infra, tepidárium és pihenő).

Az **új, wellness és konferenciaszálloda** 2010-ben épült, 181 szobával és 7 apartmannel (tehát összesen 188 szobaegységgel) várja a vendégeket. Vendégeinek többsége (51%-a) már külföldi (orosz, olasz, osztrák, német, horvát és szerb), 49%-a pedig szlovén. A **két szálloda teljes kapacitása 700 ágy**. Első hallásra talán soknak tűnik az 500 munkatárs, de a szolgáltatások palettáját végignézve rögtön érthetővé válik.

A már távolról is igen látványos **fürdőépület hatalmas üvegkupolája** félig nyitható, így a nyári melegben is kellemes marad a hőmérséklet. 32-34°C-os medencéi igen változatosak: több élménymedence, jacuzzik, hullám- és külső úszómedence áll a vendégek rendelkezésére. Kialakításuk rendkívül látványos, a szintkülönbségek miatt két kerek medence szinte lebeg a térben. A vendégek tartalmas időtöltését számos animációs program segíti. A központi fürdő önkiszolgáló étterme nagyon népszerű.

A 2008-ben nyílt **wellnessközpont** területe 1400 m², több érdekes részlege van, pl. ayurveda (itt 7 indiai munkatárs dolgozik), thai masszáz, klasszikus masszázs, kádas kezelések, professzionális fitnesssterem.

A **szaunaközpontban** 5 típusú szauna működik 9, rendkívül igényesen és változatosan kialakított helyiségben. Közülük az egyik – természetesen – egy serfőző üstre emlékeztet.

Az új szálloda **étterme** két részből áll, az egyik a 150 fős önkiszolgáló, a másik a 90 fős á la carte. A **kongresszusi központ** teljes kapacitása 1000 fő, ebből 490 fő befogadására alkalmas a nagyterem.

A régi szállodával egy egységként működő **gyógyászat** Szlovéniában az egyik legnagyobb, szakmailag legfelkészültebb és legjobban, igen sokoldalúan felszerelt. Magyar szemmel irigylésre méltó. 1953. óta működnek rehabilitációs központként, ezzel ők a legrégebben az országban. Fő profiljaik a reuma, arthrosisok, a baleseti utókezelések és az emlőrák rehabilitációja. Egyedül a gyógyászaton **100-an dolgoznak**, ebből 5 orvos, 26 fizioterapeuta és 30 nővér. Slavka Topolić főorvos asszony nagyon kedvesen és részletesen mutatta be részlege működését, sőt még azt is elárulta, hogy nagyon szereti hazánkat. (www.thermana.si)

9) Olimia

A fürdőhely a közeli Olimje faluról kapta a nevét, noha közigazgatásilag Podčetrtek városhoz tartozik. Olimjében található minorita kolostor, Európa egyik legrégebbi gyógyszertára és egy kis csokoládégyár is.

Terme Olimia érdekessége szolgáltatási szempontból a wellness és a selfness programok, építészetiileg a valóban érdekes, kissé keleties, de rendkívül modern tervezés.

A terület turisztikai központ jelleg az 1984-ben megépült 180 szobás Hotel Breza-val alakult ki. Ezt a házat 2009-ben, finom, visszafogott stílusban, roppant funkcionálisan felújították, 4*-os házként működik, kihasználtsága 70%-os. A 145 szobás 4* superior kategóriájú Hotel Sotelia 2006-ban épült, belsőépítészete lenyűgöző.

A 94 egységes Aparthotel Rosa és a 136 apartmanházból álló Villa Lipa a 3*-os kategóriát képviseli.

A komplexumban két fürdőrészleg működik: az alapárért igénybe vehető Termalia, ahol a medencék mellett 9 szauna várja a vendégeket (éves vendégszám: 320.000), a felárért igénybe vehető, luxuskategóriába tartozó Orchidalia medencéi mellett 2 gőz és 3 finn szauna csábít kikapcsolódásra (éves vendégszám: 80.000). Utóbbi fürdő névadója a környéken virágzó (akár fekete színű) orchidea.

A vendégkör 50%-a belföldi, 37%-a olasz, a többi osztrák, német és horvát (a horvát határ légvonalban néhány száz méter). Terme Olimia tulajdonosa 50%-ban a szlovén állam, 50%-ban pedig magánbefektetők. (www.terme-olimia.com)

Tanulságok

- Többféle kategóriában, többféle jelleggel is működőképesnek, ill. üzletileg rendkívül hasznosnak tűnt az a modell, amit mi Magyarországon szintén megpróbáltunk, de a szlovéneknek sikerült is, nevezetesen: **egy komplex spa-központ** (benne fürdő, szaunaland, szépségközpont, gyógyászat, különféle wellness-programok, fitnessterem, stb.) **akár több szálloda is kapcsolódhat**, kategóriáját tekintve akár másfél csillagnyi különbséggel. (Magyarországon gyakran hallható vélemény: „Nagyon veszélyes egy szállodát közvetlenül összekötni egy fürdővel, mert sosem lehet tudni, hogy ott milyen színvonalra számíthat az ember.”) Szlovén barátaink az elmúlt 22 évben fényesen **bizonyították a szakmai együttműködés hatalmas erejét**, e téren mi, magyarok jócskán el vagyunk maradva.
- A kétmillió lélekszámú Szlovéniában **négy, többségében multinacionálissá lett spa-hotel vállalat alakult ki** a rendszerváltás óta.
- Aki Szlovéniában a turizmusban dolgozik, az – a kitűnő szakmai felkészültségen túl – beszéli a két szomszédos ország nagy nyelvét, a németet és az olaszt, természetesen angolul is tudnak, ill. anyanyelvük egy szláv nyelv, mely nyelvcsalád kb. 250 millió ember anyanyelve. A szlovén turisztikai szakemberek tehát **nagyságrendileg félmilliárd emberrel értetik meg magukat** – csak Európában.

Hölgyeim és Uraim, tisztelt Kollégák, készüljünk föl arra, hogy – többek között – ők a mi konkurenseink!